

Klenovské

noviny

M e s a č n í k o b c e K l e n o v e c

III. ročník

Číslo 1/2006

rodon@stonline.sk

Cena 6 Sk

Príhovor starostu obce

Vážení spoluobčania!

Čochvíľa je za nami prvý mesiac roka 2006 a pred obecnou samosprávou stojí celý rad nedoriešených úloh, z ktorých by sme aspoň časť chceli zrealizovať v čo najkratšom čase.

Do popredia sa dostáva otázka z akých prostriedkov zabezpečovať tieto rozvojové úlohy. Pri pohľade na príjmovú časť pripravovaného rozpočtu obce je zrejmé, že spoliehať sa len na tento zdroj by bolo krátkozraké a touto cestou by sme nedokázali uspokojiť značnú časť oprávnených požiadaviek našich občanov. Preto sa budeme musieť orientovať na mimorozpočtové zdroje a najmä na prostriedky z európskych fondov. Už v predchádzajúcich číslach obecných novín som vás informoval o pripravovaných projektoch, ktoré sa budeme snažiť zrealizovať z

už spomínaných zdrojov. Dnes by som vás aspoň v stručnosti chcel informovať o najpálčivejších problémoch, ktoré, pokiaľ to bude možné, budeme prioritne realizovať. V prvom rade je potrebné zabezpečiť realizáciu rozvodov pitnej vody predovšetkým na ulici Červenej armády a následne v Novej štvrti a na ulici SNP. Tak isto je nutné urobiť rekonštrukciu miestnej komunikácie na ulici Červenej armády, ktorej súčasný stav je žalostný. Aby sme zabezpečili väčšiu bezpečnosť našich občanov, bude nutné po etapách pristúpiť k realizácii výstavby nových chodníkov popri štátnej ceste. Je dosť pravdepodobné, že nám v tomto roku podarí odkanalizovanie úpravne vody a bytov pod priehradou a v mesiaci február predkladáme na krajský úrad projekt výstavby rodinných domov v rómskej osade

Dolinka.

Budeme hľadať možnosti na získanie finančných prostriedkov k potrebnej výmene podláh v základnej škole, pretože súčasne už nevyhovujú hygienickým požiadavkám. Tak isto vynaložíme úsilie na získanie prostriedkov z nórskych zdrojov predovšetkým na ochranu životného prostredia, ale i na realizáciu domov remesiel v obci.

Pre ďalší rozvoj obce je nezanedbateľná i otázka rozvoja cestovného ruchu, v čom nám bránia opatrenia prijaté pred desiatkami rokov na ochranu vodárenskej nádrže. I v týchto mesiacoch prebiehajú a budú prebiehať rokovania na zmiernenie tvrdosti týchto opatrení a ja pevne verím, že sa už konečne ľady zabezpečený rozvoj i v tejto našej krásnej lokalite nad

Z obsahu:

- príhovor starostu obce
- aktuálne udalosti
- recepty starých mám
- kalendár chovateľov
- rady pre záhradkárov
- výsledky bedmintonistov

vodárenskou nádržou, čo by nám umožnilo mimo iného i vybudovanie strediska pre zimnú i letnú turistiku v Skorušinej.

Spomenul som len veľmi málo z toho, čo obsahujú strategické plány sociálno-ekonomického rozvoja obce, teda len tie, ktoré budú prioritne realizované a vyslovujem presvedčenie, že sa nám tieto úlohy spoločnými silami podarí splniť.

JUDr. Pavel Struhár
starosta obce

Snehová socha sediacej ženy v parku na Námestí Karola Salvu bola príjemným spestrením jedného z chladných januárových rán.

Noví občania Klenovca

V jedno januárové ráno nás na Námestí Karola Salvu privítali noví občania - socha sediacej ženy v parku a sporoodetá dáma, zvodne sa opierajúca o strom oproti vchodu do budovy obecného úradu. Noví občania vylepšili štatistiky počtu obyvateľov Klenovca len dočasne, pretože sa jednalo o snehové výtvyry neznámych umelcov, ktorí pozabudli svoje diela autorizovať. Vedomí si pominuteľnosti týchto umeleckých skvostov, rozhodli sme sa ich

zachovať aj pre budúce generácie našich obyvateľov a zvečniť ich aspoň objektívom nášho fotoaparátu.

Súčasne by sme chceli vyzvať nesporne talentovaných autorov, aby vyšli z anonymity a oznámili redakcii svoje ctené mená. Radi ich uverejníme.

Pracovníci OZ RODON

(Poznámka redakcie:

Šteklivú fotografiu druhého diela - sporoodetej snehovej dámy - uverejníme pre nedostatok miesta v budúcom vydaní.)

Udialo sa ...

*16. januára sa v Hnúšti uskutočnilo zasadnutie Mikroregiónu Sinec-Kokavsko, na ktorom sa rokavalo o otázkach rozvoja tohto mikroregiónu. Rokovania sa zúčastnil Pavel Struhár, starosta obce Klenovec a zároveň predseda Mikroregiónu Sinec-Kokavsko.

*16. januára sa v Klenovci konalo stretnutie Rady Gemera, na ktorom primátori a starostovia miest a obcí Gemera riešili problematiku zdravotníctva, autobusovej dopravy a transformácie vodárenskej spoločnosti.

*18. januára starosta obce rokoval s predstaviteľmi Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti v Rimavskej Sobotě o rozširovaní rozvodov pitnej vody v obci Klenovec.

*21. januára sa konala výročná schôdza Urbárskej spoločnosti v Klenovci, ktorá sa zaoberala výsledkami hospodárenia a rozpočtom.

*25. januára starosta obce Pavel Struhár rokoval s členmi výboru Lyžiarskeho oddielu v Klenovci o rozvoji lyžiarskeho strediska v Skorušine.

V rozprávkovom Gemeri vítame Vás u dverí

S blížiacim sa rokom 2007, kedy začína nové 7-ročné programové obdobie Európskej únie, sa čoraz viac skloňuje program LEADER. Vláda, ale aj rôzne združenia a organizácie na miestnej úrovni sa na tento program pripravujú už dnes.

VIDIECKY PARLAMENT NA SLOVENSKU

Podobne aj mikroregióny v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa pripravujú na tento úspešný program pre všestranný rozvoj vidieka v krajinách EÚ, a to prostredníctvom Regionálneho výboru Vidieckeho parlamentu Banskobystrického kraja. Vidiecky parlament Banskobystrického kraja tvoria 4 regionálne výbory - horehronský, stredohronský, novohradský a gemerský - ktorých hlavnou úlohou je motivovať a iniciovať budovanie miestnych akčných skupín (miestna akčná skupina je podľa noriem EÚ prijímateľom pomoci z programu LEADER).

15 mikroregiónov rozprestierajúcich sa v okresoch Rimavská Sobota a Revúca patrí do vidieckeho regiónu

Gemer.

15. decembra 2005 sa v Jelšave konalo v poradí už druhé stretnutie pracovnej skupiny regiónu Gemer, na ktorom zúčastnené mikroregióny diskutovali o budúcom spájaní sa a rozmiestnení miestnych akčných skupín (MAS) v regióne Gemer, o potrebe vzdelávania manažérov rozvoja vidieka a ich finančného ohodnotenia.

Mikroregión Sinec-Kokavsko vytvorí miestnu akčnú skupinu spolu s Mikroregiónom Rimava-Rimavica a Mikroregiónom Teplý Vrch, aby boli spolu lepšie pripravené na podmienky programu LEADER.

Výstupom stretnutia bol aj navrhnutý slogan regiónu - **V rozprávkovom Gemeri vítame Vás u dverí** - ktorý sám za seba hovorí o pohostinnosti našich ľudí a o tom, že aj náš región má čo ponúknuť. Pomôžte nám ho šíriť medzi priateľov,

návštevníkov a ľudí spojených aspoň kúskom srdca s vidiekom.

Vidiecky región Gemer sa rozprestiera na území okresov Rimavská Sobota a Revúca. Má vidiecky charakter s veľmi rozdielnymi podmienkami pre poľnohospodárstvo - meňiacimi sa od úrodných južných až po horské severné postupne sa vyľudňujúce oblasti. Útlm strojárstva a baníctva, nepriaznivá demografická štruktúra, zlá dostupnosť a nepripravenosť reštrukturalizačných programov spôsobili, že tento región je najzaostalejším regiónom Slovenska s najvyššou nezamestnanosťou. Oživenie ekonomiky je možné len s výraznou podporou rozvoja ľudských zdrojov a miestneho rozvoja.

Milada Kochanová
manažér MR Sinec-Kokavsko
(podľa OZ OZVENY Hrachovo)

Koniec januára priniesol mrazivé počasie nielen na Slovensko, ale aj do celej strednej Európy a v mnohom skomplikoval život jej obyvateľom. Najnižšia teplota bola na Slovensku nameraná v Poprade, kde bolo ráno len 30 stupňov pod nulou. Nebol to však žiaden rekord. Podľa meteorológov bola u nás najchladnejšia zima v roku 1929, kedy vo Viglaši ortuť teplomeru klesla až na mínus 41 stupňov Celzia. Táto zima, vraj, bola výnimočná. Nielen rekordnými mrazmi, ale aj svojou dĺžkou a množstvom snehu.

Tuhá zima s bohatou nádielkou snehu neobišla ani Klenovec. Ranné teploty sa síce pohybovali „len“ okolo mínus 18 stupňov Celzia. A aj keď lekári upozorňujú, najmä rodičov malých detí a starých ľudí na nebezpečenstvá ľadového vzduchu, ktorý môže spôsobiť vážne zdravotné problémy, zdá sa, že práve deťom takéto počasie najviac vyhovuje

Prišla zima

a bohato ho využívajú na zimné športy. A Klenovec, jeho okolie a pekná príroda poskytuje, nielen im, ale aj ich rodičom, či priaznivcom lyžovania z blízkeho, alebo aj vzdialenejšieho okolia, široké možnosti. Ti, ktorí dávajú prednosť kratším

vzdialenostiam, majú možnosť využiť lyžiarsky vlek v Pasicke. Tým, ktorým vzdialenosť neprekáža, môžu vyskúšať kvalitne upravený lyžiarsky terén v Skorušine. A lyžiari, ktorí už raz lyžovačku v Skorušine zažili, radi sa sem neustá-

le vracajú. Svedčí o tom množstvo áut a rôznosť poznávacích značiek zaparkovaných pod vlekom. Táto zima je výnimočná. A podmienky sú vynikajúce. Nešetria slovami uznania na adresu tých, ktorí sa o lyžiarsky vlek v Skorušine starajú.

Priaznivci korčuľovania a hokeja sú túto zimu tiež nie ukrátení. Vďaka ochotným a obetavým ľuďom „vyrástli“ v Klenovci dve klziská. Ich príprava a hlavne úprava terénu začala už ďaleko pred začiatkom zimy. Sú to nadšenci, ktorí sa o ľad neustále a denne starajú. Členovia redakčnej rady vyskúšali ľadovú plochu pri ihrisku. A zaslúži si určite pochvalu.

Tieto riadky sú aj poďakovaním všetkým tým, ktorí sa vo svojom voľnom čase starajú o lyžiarske vleky a o klziská. Bez ich ochoty a práce by sme si my, ostatní, nemohli túto zimu v plnej miere vychutnať.

(bh)

Posledné dni roku 1944 boli v Klenovci veľmi rušné. Ráno na Božie narodenie bubon oznámil, že všetci práceschopní muži sa majú sústrediť na námestí. Zišlo sa asi päťdesiat starých mužov, ktorí boli presvedčení, že ich Nemci nebudú potrebovať. Ostatní ušli na vrchy. Nemci dali okolo Klenovca vykopáť guľometné hniezda. Inak bol v obci kľud.

Krátko pred Silvestrom bubeník opäť bubnoval, že počas dvoch dní nikto nesmie obec opustiť, pretože nemecký veliteľ bude kontrolovať legitimácie. Kto nebude mať nemeckú pečiatku, bude zaistený ako partizán. Takýmto spôsobom sa Nemcom podarilo do obce prilákať takmer všetkých ľudí. Len tí najopatrnejší ostali na vrchoch.

Na Silvestra o štvrtej hodine ráno Nemci zaistili predstavenstvo obce. Po rozvidnení nahnali ostatných ľudí do kultúrneho domu. Vraj, potvrdzovať legitimácie. Na námestí obyvateľov rozdelili. Mužov umiestnili do kultúrneho domu a ženy do kostola a obecného domu. Medzi ľuďmi sa roznieslo, že zradil nadporučík Antek, veliteľ partizánskej čaty. Ten skutočne o krátky čas prišiel. Oblečenú mal nemeckú uniformu a na hlave partizánsku čiapku. Kultúrny dom zatvorili. Chlapov, ktorí ostali na dvore, zoradil. Z nich sám Antek, vlastným menom Antonín Vazač – rodák z južnej Moravy, vybral 38 mužov, ktorých zavreli osobitne.

Na vrchoch to bolo podobné. Tu už o druhej hodine po polnoci Nemci urobili raziu. Obkľúčili kolešne a ľudí zohnali na Ráztočné. Okrem toho zapálili dom Michala Lichanca, kde bol evakuovaný ONV, a dom Eugena Mrázika, v ktorom bol ťažko ranený partizán Nikolaj Lautas, po matke Srb a po otcovi Rumun. Ten vystrieľal proti Nemcom všetky náboje a posledným vyhasil svoj život. Obyvatelia domu využili prestrelku a ušli do blízkeho lesa. Pri prestrelke bol ranený Ján Macko, ktorého Nemci chytili a raneného odviekli do koncentračného tábora. 1. januára vybral Antek zo zaistených 11 mužov a odvie-

Oslobodenie Klenovca

Listovali sme v Klenovskej kronike

li ich do Klenovca. Nemci z prázdnych kolešni zohnali 316 kusov dobytku, 120 kusov ošípaných. Na vozoch odviezli slaninu, múku, šaty a zbrane, pretože Antek prezradil, kde boli zakopané. Podobné raziu boli aj na Laze, Poľanej, Babinej a priľahlých kopcoch.

Zaistení muži z Klenovca a vrchov boli zavretí tri dni a dve noci v kultúrnom dome. Ženy z obecného domu a kostola prepustili, aby mohli pre mužov zabezpečiť stra-

Ján Kováč, Ján Chudic, Ján Macko, Ján Nociar. Ján Štefánik, predseda RMNV, a Ján Kačáni, tajomník RMNV, boli zastrelení pri Trenčíne. Z koncentračného tábora sa nevrátili Ján Brndiar st., Ján Láska, Ondrej Brndiar, Ondrej Jakabčic, Ján Bálint, Ján Moncoľ, Pavel Ďuriš a na následky choroby už doma zomrel Pavel Lichanec.

Nemci pod tlakom frontu 23. januára vyhodili železobetónový most cez rieku Rimavu na ceste smerom na

Pamätník mladého partizána Jána Lásku v Skorušine, kde padol v januári roku 1945

vu. Vytvorili z nich pracovnú skupinu, ktoré kopali opevnenia v Tisovci, Hačave a Klenovci.

Muži, ktorých vybral Antek, boli odvezení do Banskej Bystrice a potom do koncentračného tábora v Mauthausene. Boli to Ján Štefánik, Ján Kačáni, Ján Brndiar st., Ján Brndiar ml., Pavel Grlický, Ondrej Hruška, Ján Šága, Ján Mináč st., Vladimír Mináč, Zuzana Mináčová, Ján Štefánik ml., Juraj Majorský, Pavel Pavko, Ján Antal, Ján Koniar, Ondrej Brádnanský, Ján Bálint, Štefan Grendel, František Svozil, Imrich Ác, Pavel Hámoš, Daniel Láska, Ján Bejtíc, Ján Blaho, Ondrej Jakabčic, Ján Kolenkáš, Ondrej Brndiar, Ján Brestovský, Ondrej Štefánik, Július Čajko, Zuzana Čajková, Pavel Cibufa,

Kokavu. Výbuch poškodil okolité domy a nemeckí vojaci boli prinútení Červenou armádou ustúpiť smerom na Ráztočné. Tu sa držali v pripravených opevneniach 5 dní. Ich presun do hôr si vyžiadal aj niekoľko obetí. Na Čremoši narazil Ján Láska s neznámym partizánom na nemeckú hliadku. Pokus ujsť do lesa sa im nepodaril. Ján Láska bol na mieste zastrelený a partizána odviekli na Ráztočné a tiež zastreli. Päť nemeckých vojakov padlo pri prestrelke s partizánmi, ktorých viedol partizánsky komisár Brndiar z Klenovčoka.

V Klenovci Červenú armádu vystriedala Rumunská armáda, ktorá 28. januára 1945 zaútočila na nemecké jednotky. Tieto 29. januára klenovský chotár opustili. Zanechali však za

sebou podmínané cesty a chodníky, na čo doplatilo päť občanov svojimi životmi a štyria boli zmrazení. Nemci ešte pri ústupe medzi Veprom a Železnou bránou postrieľali dobytok a kone, ktoré zhabali Klenovčanom, pretože pre veľký sneh ho nemohli cez hory previesť.

Po prechode frontu patrili Klenovec do operačného pásma Rumunskej armády. Bola tu umiestnená záloha pešieho pluku a vojenská nemocnica, v ktorej bolo 920 ranených. Aj život obyvateľov sa zmenil. V kultúrnom dome boli každú nedeľu prednášky. Ženy ošetrovali ranených rumunských vojakov, robili zbierky na prilpenie ich stravy. Pre vojakov sa hrali kabarety, kde vždy bolo jedno číslo slovenské a jedno rumunské. V rumunskej vojenskej nemocnici, ktorá bola v apríli premiestnená do Banskej Bystrice, zomrelo 52 vojakov. Pochovaní boli v Klenovci.

Po odchode ruského dôstojníka, ktorý sa staral o zásobovanie Červenej armády, sa Klenovec dostal do pásma mimo frontu a chod obce prevzala civilná správa. Začali sa rekonštrukčné práce. Vyhodený most bol nahradený dreveným, pretože bolo nedostatok cementu a železa. Opravovali sa súkromné a verejné budovy. V priebehu prvých dvoch mesiacov po skončení vojny sa z koncentračných táborov postupne vrátili aj Klenovčania, ktorým sa podarilo prežiť.

Zo židovských obyvateľov Klenovca, ktorí boli odvezení do Poľska ešte v roku 1942, sa vrátili len dve slobodné dievčatá, ktoré v Klenovci nezostali, pretože nikto z ich blízkych sa nevrátil.

Konečný výpočet strát cez Povstanie a pri prechode frontu v Klenovci:

- celkove padlo v boji 12 vojakov a partizánov,
- Nemcami bolo zavraždených 6 osôb, z toho 3 Neklencovia,
- v koncentračných táboroch bolo pravdepodobne zavraždených 7 osôb,
- pri prechode frontu bolo mŕtvami usmrtených 5 osôb a 4 osoby boli zmrazené.

Kalendár chovateľa - február

Králiky

Vo februári dezinfikujeme a upravujeme chovné zariadenie. Ak sme králiky v januári pripustili, obmedzíme tieto zásahy na minimum. Do hniezda samíc pripustených v januári vkladáme búdku na okotenie, ktorú predtým riadne vydezinfikujeme.

Väčšia časť chovateľov začína vo februári pripúšťať králiky. Samice pripúšťame v koteroci samca zásadne za prítomnosti chovateľa. Samice odberieme hneď po spárení, ak sa však samec dlhší čas nepoužíval na plemenitbu, volíme druhý skok. Ak sa samica neoplodní ani po viacnásobnej prítomnosti samca a nejaví viditeľné

príznaky ruje, upravíme jej kŕmnu dávku a doplníme ju zelerom a petržlenom, alebo naklíčeným ovsom.

V tomto období treba v kŕmnej dávke zabezpečiť dostatok vitamínov A a E, ktoré majú značný vplyv na rozmnožovacie schopnosti králikov.

Králiky napájame odstátou, prípadne vlažnou pitnou vodou, do ktorej pridávame vitamíny.

Na obhryzanie podávame konáriky ovocných stromov, ktoré nesmú byť postriekané chemickými prostriedkami.

Podľa priebehu kotnosti a kotení upravujeme pripúšťací plán, doplníme evidenciu zvierat, pripúšťania a kotení.

Rudolf Kaštan

Z kuchyne našich starých mám

Obilniny patrili v minulosti k obľúbeným zložkám stravy našich predkov. Pripravovali si z nich rôzne kaše, ktoré jedávali hlavne na raňajky a večere. V Klenovci bolo veľmi používanou plodinou pšeno, ktoré sa pripravovalo na slano i na sladko.

Pšenovú kašu

Na 2 až 4 porcie kaše potrebujeme:

250 g pšena, asi 1 l mlieka, masť (môže byť aj slanina alebo maslo), stredne veľkú cibuľu.

Pšeno preberieme, sparíme vriacou vodou a scedíme. Zalejeme horúcou vodou a osolíme. Dbáme, aby bolo pšeno zakryté (ľahšie sa uvarí a nepripáli sa). Za stáleho miešania postupne pridávame mlieko a uvaríme tak, aby bolo pšeno mäkké.

Cibuľu nadrobno nakrájame a opražíme na masť, masle alebo vyškvarenej slanine.

Kašu rozdelíme na tanieru a polejeme opraženou cibuľou.

Obmenou môže byť sladká kaša

Uvarené pšeno rozdelíme na tanieru a posypeme cukrom, škoricou a polejeme rozohriatym maslom.

Poznámka

Vážení čitatelia, určite máte svoj obľúbený a osvedčený recept, ktorý ste našli v kuchyni svojej starej mamy. Nenechávajte si ho len pre seba a doručte ho do našej redakcie. Radi ho uverejníme.

(bh)

OKIENKO ZÁHRADKÁRA

Február

Meteorologická charakteristika: Predlžuje sa deň, čo nám prináša v porovnaní s mesiacom január čiastočné zmiernenie denných a nočných teplôt. Mesačný priemer sa pohybuje v našom okolí v rozmedzí od -2 až do -4°C. Priemerné množstvo zrážok sa pohybuje od 35 do 60mm vody. V záhradke už môžeme začať s ochranou hlavne ovocných stromkov.

- Zo stromov ručne alebo nožikom odstraňujeme mumifikované moniliové plody a zámotky húseníc, ktoré zostali na konárikoch. Všetko čo zostiháme spálime, čím znížime množstvo škodcov (mechanická ochrana).
- V prípade, že sme nestihli na jeseň pohrabať opadnuté listie a čas nám to do-

volí, môžeme to urobiť ešte aj teraz. Listie zo zdravých stromov kompostujeme. V prípade, že listie bolo infikované, musíme ho uložiť oddelene, posypať vápnom a prikryť zeminou, tak aby sa nestalo ohniskom rozširovania nákazy (mechanická ochrana).

- Na starších stromoch na kmeni a na hrubších konároch odstraňujeme zoškrabaním vrchnú suchú časť kôry (borku), čím podstatne znížime množstvo škodcov zimujúcich na kôre stromov. Kôru, ktorú zoškrabeme na podložený papier, spálime (mechanická ochrana).
- Kmene ale aj hrubšie konáre natrieme v tomto období vápenným mliekom (čo je vlastne hasené vápno zriedené vodou, asi také

ako sa používalo na maľovanie stien) proti miestnemu prehrievaniu kôry, čo má za následok praskanie kôry stromov hlavne z južnej strany. Na zlepšenie priľnavosti môžeme pridať trochu latexu (mechanická ochrana).

- V druhej polovici februára keď teplota vystúpi na 5-7°C môžeme urobiť prvý predjarý postrek všetkých stromov a kríkov KUPRIKOLOM (0,6%-ným roztokom) a to v období zväčšovania sa vrcholových lístkových púčkov broskyň. Tento postrek má priaznivý účinok:

- na broskyniach proti kučeravosti, suchej škvrnitosti listov a na obmedzenie kôrových nekrot
- u kôstkovín na obmedzenie výskytu monilióz, glejotoku a čiastočne aj na vyschnutie konárikov marhúľ
- u jadrovín pôsobí na zníženie výskytu chrastavi-

tosti ovocia

- Postrekujeme tak, že celý strom doslovne umyjeme. V neskoršom období už nepoužijeme prípravky na báze medi, aby sme „nespálili“ púčiky. V minulosti používané zimné postreky (ako Nitrosan) sa už nepoužívajú! (chemická ochrana).
- Tlak škodcov, chorôb ešte nezačal. Príroda sa ešte nezačala „prebúdzat“ zo zimného spánku.
- Všetko čaká na signál teplých slnečných lúčov. Pri chemickej ochrane sa snažíme používať prípravky len v krajnom prípade a to vtedy, keď nie sú iné možnosti, ako napr. mechanická alebo biologická ochrana. Pri chemickej ochrane dôsledne dodržiavame pokyny výrobcu o použitej koncentrácii a doby ochrany.

Jaroslav Jáchim st.

Práca komunitných sociálnych pracovníkov

V minulom roku začala v našej obci pôsobiť Komunitná sociálna kancelária. Pracovať sme začali v máji mapovaním sociálnych problémov a zbieraním údajov. Počiatočná nedôvera, ktorá sa prejavovala pri prvých návštevách v sociálne slabých rodinách postupne upadala a nám sa darilo navštevovať kontakty s rodinami. Postupne sa vytváral obraz o pomeroch v domácnostiach, nedostatkoch ako aj o záujme, či nezájume zlú finančnú, sociálnu a bytovú situáciu riešiť. Vynárali sa osobné príbehy ľudí z našej obce, ktorí často riešili beznádej a finančnú neistotu alkoholom, ale aj našich občanov, ktorí napriek dobe, ktorá mnohých zaskočila, nestrácajú chuť do života a pozitívny prístup napriek tomu, že nemajú zamestnanie a trvalý príjem.

Naša práca bola zameraná na návštevy vo vybra-

tých konkrétnych rodinách, ktoré sa vyprofilovali z nášho mapovania lokality Klenovca. Osobitný dôraz sa kládol na hygienu v rodinách a dochádzku detí do školy. Pri rozhovoroch s rodičmi školopovinných detí sme neustále zdôrazňovali a aj zdôrazňujeme význam a dôležitosť vzdelania pre uplatnenie na trhu práce. Pretože jedným z hlavných dôvodov zlej sociálnej situácie v rodinách je nedostatok pracovných príležitostí, snažíme sa našim klientom sprístupniť pracovné ponuky vyhľadávaním aktuálnych ponúk v tlači a hlavne internetom, tiež ich vedieme k samostatnému záujmu o vyhľadávanie pracovných ponúk. Viacero prípadov, ktoré sme sa snažili vyriešiť, vyplynulo z neuváženeho požíciavania peňazí, ako aj splátkového nákupu tovaru a nezodpovedného prístupu k jeho splácaniu. Na-

koľko vo väčšine prípadov je dôsledkom exekučné konanie, pri ktorom hrozí strata majetku a tým aj ďalšie zhoršenie finančnej situácie v rodine, bolo s našou pomocou umožnené neplatičom splácať dlhy v čiastkach, ktoré boli primerané ich finančným možnostiam a zabrániť tak ďalšiemu neuváženejmu hospodáreniu s financiami ako aj vytvoriť zodpovednosť za ďalšie možné dôsledky, ktoré s toho vyplývajú.

Veľmi dôležitou súčasťou našej práce je aj osвета v riešení problémov s hygienou u niektorých klientov. Ide tu o dlhodobý proces, v ktorom majú dôležitú úlohu Základná, Špeciálna základná ako aj Materská škola v Klenovci, ktoré trpezlivo pracujú na pestovaní hygienických návykov u detí pochádzajúcich z rodín, v ktorých sa takýto problém vyskytuje. Pomocnú ruku

nám často poskytuje pediatrička MUDr. Prokopová.

Samozrejmosťou súčasťou našej práce je aj zapájanie sa do organizovania rôznych kultúrnych podujatí, do ktorých sa snažíme zapojiť aj našich klientov v snahe využiť možnosti, ktoré naša obec vytvára a poskytuje.

V závere roka, pred vianočnými sviatkami sme sa zúčastnili akcie pripravenej Evanjelickou cirkvou v Klenovci, kde boli deti z rodín s najhoršou sociálnou situáciou obdarované vianočnými darčekmi. Radosť v detských očiach, ako aj úprimná radosť dospelých, z ktorých boli všetci klientmi našej komunitnej sociálnej kancelárie, je pre nás motiváciou do ďalšej práce na odstraňovaní toho zlého, čo niektorých z nás v živote stretlo a pomáhať tým, ktorí to potrebujú. Ide o prácu, ktorej výsledky sa nedostavia ihneď, ale trpezlivým prístupom ich bude pribúdať a dúfame, že budú čoraz zreteľnejšie.

(KSP)

Nový ročník Klenovských novín

Nie je to tak dávno, čo sme na stránkach Klenovských novín hodnotili ich ročnú existenciu. Vtedy sme sa opýtali práve vás, čitateľov na to, čo je v nich zaujímavé a hlavne na to, čo vám v novinách chýba. Začiatkom januára zasadla redakčná rada, rozanalyzovala všetky postrehy a pripomienky a do nového ročníka zaradila aj nové rubriky, ktoré vznikli z podnetu čitateľov a ich ochoty prispievať do nášho mesačníka. A tak už v tomto čísle si budete môcť prečítať popri Okienku záhradkára aj rady pre chovateľov, či zaujímavosti v otázkach životného štýlu.

Naďalej budeme našich čitateľov informovať aj o dianí v našej obci, o rozvojových aktivitách, kultúre a športe. Príležitostne zalistujeme aj v Klenovskej kronike a určite si zaspomíname na významné osobnosti, ktoré sa tu narodili, alebo pôsobili a významnou mierou

ovplyvnili život a dianie v Klenovci a na Slovensku.

Tiež dáme priestor vašim obľúbeným a osvedčeným receptom, ktoré zároveň patria k tradičným jedlám našich predkov. Radi uverejníme aj príspevky o činnosti v rôznych organizáciách.

Zaujímavé by určite bolo aj detské okienko a preto radi medzi sebou privítame aj redaktorov, či dopisovateľov z radov detí, žiakov a študentov.

Je nám tiež ľúto, že informácie, ktoré uverejňujeme v našom mesačníku, sa dostanú len k malej časti našich obyvateľov, len k tým, ktorí sú ochotní dať šesť korún za jedno číslo. Aj my by sme boli radi, keby ste ich mohli bezplatne dostať všetci. Ale to by bola už veľká záťaž v rozpočte našej obce.

(bh)

Už nemusíme predčasne zomierať

Dnes už to nie je tajnosť, že prevažne väčšina chorôb vzniká v dôsledku neprirodzenej, pre človeka nevhodnej stravy. Zarážajúca je však všeobecná neznalosť týchto životne dôležitých skutočností. Len málokto tuší, že vysoká úmrtnosť na infarkt, mozgovú porážku a rakovinu je v priamej súvislosti s dnešnými zvrátenými stravovacími zvyklosťami. Predčasná smrť je považovaná za normálnu. Keby sme si však prestali škodiť, mohli by sme sa dožiť dvojnásobku dnešného priemerného ľudského veku. Zachovať si pevné zdravie až do vysokého veku je v moci každého z nás. Choroby nie sú ranami osudu, ale spôsobujeme si ich nevedomky sami.

Človek by si mal chrániť telo pomocou zdravej stravy. Chrániť svoje telo pred príznakmi starnutia sa dá sedem dní v týždni. Ako? Celkom jednoducho - jedlom. Strava má obrovskú moc. V odborných štúdiách sa dočítame, že každoden-

ná dávka čerstvého ovocia a zeleniny nás chráni proti chorobám a to aj v súčasnej modernej dobe, ktorá čoraz viac potravu ponúka formou rýchleho občerstvenia. Správna výživa našťastie neznamená, že sa musíme navždy vzdať obľúbených sladkostí a zemiakových lupienkov. Keď sa rozhodnete pre zdravú stravu, čaká vás množstvo vynikajúcich jedál. Po zdravej potraviny pri tom spravidla nemusíte chodiť ďalej ako do najbližšej samoobsluhy. Keď si odtiaľ začnete nosiť viac čerstvého ovocia a zeleniny, pravdepodobne budete žiť dlhšie a zdravšie.

O jedle síce väčšinou neuvádzame ako o zázračných liečivých pilulkách, ale aj tak má, podobne ako lieky, schopnosť chrániť nás pred chorobami, alebo nás z nich vyliečiť. Nejezte totiž len preto, aby sme sa zaistili, ale aj pre to, aby sme boli zdraví. (podľa knihy *Umenie nestarnúť*)

Soňa Koncuriaková
(pokračovanie nabadúce)

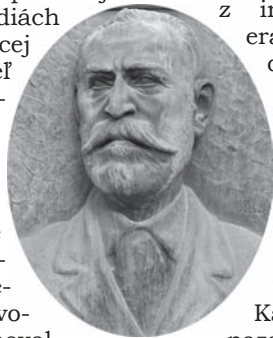
Čo Slovák - to človek

Pred 93 rokmi zomrel Karol Salva

Pred 93 rokmi, 21. januára 1913 zomrel v Clevelande učiteľ, redaktor, vydavateľ a predovšetkým veľký národovec Karol Salva, ktorý časť svojho života prežil v Klenovci.

Narodil sa 11. augusta v roku 1849 v Liptovskej Sielnici. Po štúdiách v Levoči a Revúcej pôsobil ako učiteľ v Lehote, Sielnici a Klenovci, ale pre rozsiahlu národnú činnosť a národné presvedčenie bol úradmi učiteľstva pozbavený a tak celé svoje úsilie venoval vydavateľskej činnosti.

Vo svojej vlastnej tlačiarňi, ktorú založil v Ružomberku v roku 1888 vydával slovenské ľudovýchovné, detské a pedagogické knihy a časopisy. Vlastné úvahy, recenzie a glosy o literatúre pre mládež publikoval v pedagogickom časopise *Dom a škola*. Okrem toho vydával detský časopis *Priateľ dietok*, ktorého zameranie sám charakterizoval takto: „V pútavých, ľahučkých slohom napísaných rozprávkach a básničkách vyzdvihovať bude cnosť a karhať hriech, poučnými

článkami v prírodo-, zeme- a dejepise rozširovať bude známosti mládeže a vtipnými hrami, hádkami a rébusmi bude bystriť um. Každé číslo ozdobovať budú 2 - 3 pôvodné ilustrácie.“ Do časopisu prispievali aj českí autori a prinášal tiež ukážky z inonárodných literatúr. V tejto podobe vychádzal časopis v rokoch 1887 - 1890. Po osemročnej odmlke začali tlačiť časopis opäť, ale mal už čisto náboženský charakter.

Karol Salva veľkú pozornosť venoval čítaniu detí a mládeže.

Prostredníctvom edície *Lacné knižky* sprístupnil slovenským čitateľom diela Tolstého, Schillera, Dickensa.

Neustále politické prenasledovanie a hmotné ťažkosti ho donútili emigrovať do Ameriky, kde bol najprv redaktorom v *Rovniankových novinách* v Pittsburghu, ale neskôr, ako šesťdesiatročný, vyštudoval teológiu a stal sa evanjelickým kňazom v Peasant City a v Clevelande, kde aj, ďaleko od domova, ďaleko od ľudí, pre ktorých žil a pracoval, zomrel.

(bh)

Silvestrovská estráda

Klenovskí folkloristi, tak ako posledných deväť rokov po vianočnom programe v Klenovci a ďalších predvianočných vystúpeniach v okrese, pripravili tento rok jubilejnú 30. Silvestrovskú estrádu, ktorá sa niesla v znamení televíznej reality show *Vyvolení*.

Za krátky čas táto partia mladých ľudí sa snažila čo najlepšie urobiť scenár, nacvičiť scénky, tanečné čísla, vyzdobiť javisko, pripraviť rekvizity, kostýmy, hudbu a tak spolu pripravili pre našich divákov príjemnú predsilvestrovskú náladu. Všetci účinkujúci vydali zo seba čo najviac, za čo ich obecenstvo odmenilo potleskom.

V Silvestrovskej estráde účinkovali: Marian Mináč, Ivana Hrušková, Branislav Benco, Martina Parobeková, Michal Trnavský, Michal Máliš, Martin Benco, Peter Brádnanský, Marian Dovala, Michal Jakabšic, Silvia Ostricová, Miloš Trnavský, Ivana Dovalová, Vladimíra Jakabšicová, Ni-

kola Vančíková a Mirka Kováčiková.

Kulisármí boli Dušan Doboš a Martin Struhár. O zvuk sa postaral Matej Šulek.

Som rád, že klenovská mládež, ktorá pracuje vo

f o l k l o r n o m

súbore Vepor, je

prísľubom do

budúcnosti

na udržanie

či už folk-

lórnych tradícií,

ale i estrádnych

programov v obci,

aby obec žila

spoločenským

životom.

Na záver Silvestrovskej estrády

riaditeľka GMOS

v Rimavskej

Sobote Bc. Da-

rina Kišáková odovzdala

ďakovné listy a úprimné

poďakovanie za prácu,

ktorú vykonali pri rozvíjaní a uchovávaní duchovných hodnôt v regióne.

Za dlhoročnú prácu boli ocenení: Ing. Ján Antal,

JUDr. Pavel Struhár, Július

Bálint, Slavomíra Hrivnáková,

Alena Farkašová, Martin

Parobek, Marian Mináč,

manželka Pavel a Elena Mí-

náčovci.

Jaroslav Zvara

Nebud'te viac sami, zoznámte sa s nami!

Doprajme si radosť a zábavu. Nič nie je lepšie pre človeka ako jesť a piť a dožiť si dobré veci pri svojej lopote.

Činnosť MO JDS (Miestnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska) v Klenovci je zameraná na udalosti a aktivity zo života obce. Naše posedenia sú príjemné, pri teplom čaji a družnej debata týkajúcej sa starších občanov.

„V jednote je sila“, tak by som vyzvala starších občanov, aby prišli medzi nás. Členské schôdzky sa konajú jedenkrát v mesiaci 2 hodiny, radi vás privítame.

Z činnosti za rok 2005:

Na posedení v januári sme vyhodnotili činnosť za minulý rok (2004), poblahoželali jubilantom básňou *Jeden život*.

Február je obdobím fašiangov a Svätého Valentína, pani Kamenská a Bartová napražili šišky a ostatní členovia boli prekvapení.

V marci nám zarecitovala báseň *Drahej mamičke* pani Konkuriaková. Predsedníčka MO JDS pani Viera Dovalová nás oboznámila s odpoveďou Úradu vlády za odvolanie sa proti reformám dôchodkov.

V apríli sme si pripomenuli

Mesiac lesov, ako chrániť lesy z časopisu *Tretí vek*.

V máji sme si uvarili kotlíkovú kapustu, ktorá bola výborná a každému chutila.

V mesiaci úcty k starším - októbri si v hojnom počte naši členovia pozreli vystúpenie detí v Kultúrnom dome. V tomto mesiaci sme si varili aj guľáš. Všetci chválili kuchárov Dovalu a Hrušku, uctili sme si starších občanov a potešili pekným slovom *Ako žijeme*, ktoré prečítala pani Soňa Konkuriaková.

17. novembra sme si pripomenuli 16. výročie revolúcie. Blahoželali sme

ku okrúhlemu jubileu 60 rokov: Ďurik, Parobeková, Fábryová, Giertlová, Šramková, ktorí si prebrali darčeky.

V decembri na Mikulášskom večierku vystúpili deti zo ZŠ Vladimíra Mináča s krátkym programom. Bola aj tombola - pobavila členov. Spoločne sme si vinšovali „Batôžtek želaní pre Vás“. Prišiel Mikuláš, priniesol darčeky a tak sme zavŕšili starý rok. Všetci odchádzali domov šťastní.

Členovia MO JDS takto trávili spoločné posedenia v roku 2005.

Soňa Konkuriaková, MO JDS

ŠPORTOVÉ OKIENKO

Futbalisti v príprave - športovému daniu dominuje bedminton

Pozdravujem Vás, čitateľov Klenovských novín. Želám Vám v roku 2006 dobré zdravie a dostatok síl prekonávať prekážky súčasnej doby. Pokiaľ Vám chýbali správy o činnosti bedmintonového oddielu, tak týmto sa Vám ospravedlňujem a v tomto čísle ako aj v nasledujúcich budete dostávať pravidelne správy o činnosti. O jednotlivých akciách oddielu som informoval v *Gemer-ských zvestiach plus* ako aj v *My-Novohradské noviny*. Nechcel som, aby články v Klenovských novinách mali ten istý text, a čas na tvorenie iných textov som nemal.

Klenovskí hráči sa zúčastnili v druhom polroku pätnástich akcií. Na to, aby na nich úspešne obstáli, potrebovali pravidelný tréning. V júli a v auguste to bol tréning na futbalovom ihrisku a potom už štyrikrát týždenne v telocvični yákladnej školy. Najlepšiu dochádzku na tréningy má N. Lichancová (124 hodín), E.

Bedmintonisti v II. polroku 2005

Trnavská (108) a N. Bálintová (118). Celkovo trénuje až 19 hráčov a venujú sa im traja tréneri (I. Majorský, M. Lichanec a Mgr. Š. Rebo). V najmladšej kategórii do 13 rokov sme predpokladali, že sa bude dať Denise Antalovej a Nikole Lichancovej. Aj to potvrdzujú. Denisa je prvá v rebríčku na Slovensku a s Nikolou sú prvé aj vo štvorhre. Zlepšuje sa hra ďalších hráčov - E. Trnavskej, I. Láskovej, L. Ulickej a M. Čajkovej. Mladšieho žiaka máme len jedného. Martin Babic je momentálne vo štvrtnej desiatke aktuálneho rebríčka, ale stále verím, že má navyše a začína si to uvedomovať aj on. Má možnosť si to potvrdiť na Veľkej cene Hrachova 7. januára 2006.

U starších žiakov je podobná situácia. Rebríček vedie Dominika Rebová a vo štvorhre jej patrí tretie miesto. N. Lichancovej štvrté a

Romane Surovej piate miesto. Vo dvojhre v druhej desiatke je D. Antalová. Do tretej desiatky sa snaží dostať aj Katka Balciarová. U chlapcov je podobná situácia ako u mladších žiakov. Máme dvoch. Peter Ulický a Dominik Ladika však sú až vo štvrtnej desiatke a zodpovedajú tomu aj ich výkony, ktoré sú primerané aj ich dochádzke na tréningy. Tretím vzadu je ešte Matej Benco.

Najväčšie zmeny nastali v kategórii mladšieho a staršieho dorastu. Za tri roky túto kategóriu opustili viaceri hráči. Mrzí to vtedy, keď je to odchod predčasný a jedná sa o hráča, ktorému už veľa nechýba do úrovne slovenskej špičky.

A tak pokiaľ staršiu dorastenku nemáme, tak na mladšiu sa hrá D. Rebová a úspešne. Ako žiačka je v rebríčku na 9.-tom mieste. R. Surová nenachádza odvalu v tejto kategórii štartovať.

Posledný mohykán, dorastenec Radovan Kaštan, si ešte stále nachádza čas popri školských povinnostiach (bude maturovať a pripravovať sa na prijímacie pohovory na VŠ) aj na špičkový bedminton. V rebríčku Slovenska je na štvrtom mieste, čo je veľký úspech. Naznačuje to aj to, že je náhradníkom pre ME druhej kategórie u juniorov. Štyrikrát štartoval aj na súťažiach dospelých. Na hostovanie si ho vyžiadala prvotrigová Lokomotíva Košice, kde je aj Barbora Bobrovská. V družstve Spojov Bratislava hrá zasa úspešne Gabriela Štefániková.

Plán 1. polroka 2006 je stručný: potvrdiť výsledky jesene v súťažiach jednotlivcov. Lámať chlieb sa bude na majstrovstvách Slovenska v apríli až máji. Postaviť družstvo žiakov so zámerom prebojovať sa na majstrovstvá Slovenska a získať medailu.

Ivan Majorský

Veľká cena Hrachova

Celkom 64 hráčov sa zúčastnilo v poradí tretej Veľkej ceny mladších žiakov. Hrachovo objavili aj piati chlapci z poľského Krakowa. Dvaja z nich sa umiestnili na 5. až 8. mieste. Klenovské dievčatá (Čajková, Ulická a Lásková) im robili partnerky v mixe, ale len pár Kalitka-Lásková prešiel prvým kolom.

U dievčat dominovali klenovčianky. Finále dvojhry bolo klenovské, v ktorom Denisa Antalová zvíťazila nad Nikolou Lichancovou 11:1, 11:5. Lichancová predtým v trojsetovom boji odplatila prehru Machunkovej (Trenčín) z minulej Veľkej ceny v Prešove. Antalová s Lichancovou vo štvorhre zvládli úlohu favoritiek. Gerendová s Francisciou z Košíc porazili 11:1 a 11:4, hráčky Trenčína Škultétyovú s Čibíkovou 11:1 a 11:3 a na-

koniec vo finále ďalší trenčiansky pár Machunková-Knappová 11:5, 11:7.

Vo dvojhre dievčat nenasadená hráčka Hrachova Patricia Migaľová vyhrala v 1. kole nad nasadenou Jargašovou 7:11, 11:8, 11:6! Potom ju porazila Gerendová z Lok. Košice.

Do tretice bola prvá Denisa Antalová aj v mixe, v ktorom bol jej partnerom Miro Haring z Bratislavy. V boji o postup do finále zvíťazili nad párom Vicen (BA)-Lichancová 13:12, 11:7 a vo finále i nad párom Hlivičan-Jargašová (TN) 11:5, 11:3.

U chlapcov bol prvý Hlivičan a pár Hlivičan-Zigo. Naš región mal u chlapcov len jedného zástupcu: Babica z Klenovca a ten prehral v prvom kole s Novotným (Prešov) 5:11.

Ivan Majorský

Veľká cena Trenčína

Tretej Veľkej ceny starších žiakov sa zúčastnilo 5 hráčov z Klenovca. Vo výprave nebola prvá hráčka slovenského rebríčka Dominika Rebová. Zámerom bolo nahraďiť ju jej spoluhráčkami Romanou Surovou a Denisou Antalovou, ktoré sú momentálne na 5. resp. 11. mieste aktuálneho rebríčka. Denisa sa nedostala do prvej štvorky, keď neprešla cez turnajovú jednotku Plesníkovú z Trenčína. Prvý set vyhrala 11:7, v druhom sete postavila súperku na nohy tým, že bola trocha netrpezlivá a chcela vyhrať už prvým úderom a prehrala ho 6:11. V treťom si nechala súperku ujsť o 6 bodov, aby bojovnosťou dotiahla na 8:9. Žiaľ v závere jej hre chýbala presnosť a pestrosť úderov a už nezískala bod. Súperka je od Denisy o 2 roky staršia!

O postup do finále bojovala Romana Surová s Gajdošíkovou (2) tiež z Trenčína. Zo začiatku Romana bola lepšia pri výmenách. Jej podania však išli za zad-

nú čiaru, pretože sa hralo s rýchlejšim košíkom. Našťastie sa spamätala, podanie upravila a set vyhrala 11:9. V druhom sete sa dostala do vedenia 9:5. Je to taký stav, kedy sa zdá, že je zápas vyhraný, alebo dochádza aj ku strachu z víťazstva. Romana začala prehrávať dlhšie výmeny. Do hry sa však dostávala svojím výborným smečom. Žiaľ dochádzali jej sily, čo u klenovských hráčov nebýva zvykom a set prehrala. V treťom získala už len 5 bodov. Balciarová obsadila 13., Lichancová 19. a Babic 25. miesto. Vo štvorhrách dvojice Surová-Balciarová a Lichancová-Antalová obsadili tretie a štvrté miesto. Všetky prvé miesta obsadili hráči trenčianskych klubov M-Šport a MI. Hralo sa v súkromnej hale s 5 dvorcami, ktorá je určená na 90% pre bedminton. Turnaja sa zúčastnilo 31 chlapcov a 29 dievčat z ôsmich klubov.

Ivan Majorský

Miestne kultúrne stredisko v Klenovci
Vás srdečne pozýva na

Osvetársky ples

ktorý sa uskutoční dňa:

25. februára 2006 (t.j. sobota), o 20,00 hodine

v halách kultúrneho domu v Klenovci

Do tanca hrá hudobná skupina MTM z Revúcej

Ako každoročne i teraz Vás prekvapí kultúrny program

vstupné: 300.—Sk (prípitok, večera, káva)

PADÁ SNIEŽIK

*Od Vepra severák sa rúti,
s chladom aj mrazom je on skutý.
V stráňach a poliach kopí záveje,
všetky vrchy, jarky záveje.*

*Zókol-vókol svrčiny on lieta
a odrazu fí a už letí do sveta.
Zašumela svrčina vysoko hore,
na chladnom nebi rozblčali sa zore.*

*A pod nimi čierny mrak,
letí si on ako vták,
nad dolinu, dolinôčku,
vypustí tam bielu vločku.*

*A už padá sniežik chumelí,
mladá chasa sa veselí.*

*Radost v očiach, úsmev v tvári,
nech sa deťom dobre darí.*

Pavel Brndiar

Žiaci 9. a 4. ročníka ZŠ

Pozor!

Chcete sa dobre pripraviť na vysokoškolské štúdium?
Chcete sa naučiť svetové jazyky (anglický, nemecký, francúzsky, ruský)?

Chcete sa neustále zdokonaľovať v štúdiu jazykov prostredníctvom účasti na

- medzinárodných projektoch Sokrates?
- modelovej konferencii OSN?
- jazykových olympiádach?

Chcete vedieť ako si založiť a úspešne viesť vlastnú firmu?

Chcete sa zdokonaľovať v informatike?

Chcete pracovať v krúžkoch medzinárodnej spolupráce, ľudských práv, chemické a biologické všehochútky, nebojme sa programovania...?

Chcete spoznávať Španielsko, Estónsko, Taliansko a iné krajiny prostredníctvom projektov Sokrates?

Áno?

Potom je tu pre Vás **Gymnázium Mateja Hrebendu**
Hlavná 431, 981 12 Hnúšťa

79025 4- ročné štúdium

79025 73 8- ročné štúdium (zameranie na cudzie jazyky)

Profilové predmety slovenský jazyk, matematika
8-ročné štúdium – už v príme 2 cudzie jazyky (okrem anglického alebo nemeckého ešte ruský alebo francúzsky jazyk)

Informácie na tel. č. 047/5422301